

Munitsipalitetlarda energiya iste'molini boshqarish tizimi – majburiyatlardan amaldagi realizatsiyagacha (Riga tajribasi, Latviya)

Sustainable Energy Connectivity in Central Asia

Funded by
the European Union

Yevropa Ittifoqi – O'zbekiston: Barqaror energiya kunlari

Xalqaro konferensiya

O'zbekistonda energosamaradorlik: istiqbol va muammolar

Radisson Blu mehmonxonasi, Toshkent, 2023-yil 27- iyun

**Munitsipalitetlarda energiya iste'molini boshqarish tizimi –
majburiyatlardan amaldagi realizatsiyagacha
(Riga tajribasi, Latviya)**

Valdis Ratniks, Energiya samaradorlik bo'yicha axborot markazining rahbari,
Riga energetika agentligi

Qonunga muvofiq majburiyat

Energiya samaradorlik to'g'risidagi Qonunning 5-moddasi

(2) Shaharlardagi mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari energiya iste'molining sertifikatlangan tizimini tatbiq qilishi va qo'llab-quvvatlashi lozim

Kuchga kirgan:
29.03.2016-y.

ISO 50001 standartiga muvofiq energiya iste'molini boshqarish tizimi (EIBT)

- Tatbiq etilishi
  - Barcha tartibotlarning ta'riflanishi;
  - EIBT rahbar organini tuzish;
  - Shahar kengashining EIBT ni tatbiq etish to'g'risidagi qarori.
- Sertifikatlash
  - Ichki tekshiruv;
  - Tashqi tekshiruv.
- Davlat oldida hisobot berish

[Havola: Energiya
samaradorlik to'g'risidagi
Qonun](#)

**Energiya iste'moli to'g'risidagi ma'lumotlar tizimni yaxshilash
uchun qarorlarni qabul qilish imkoniyatini beradi**

Funded by
the European Union

Rigada EIBT ni tashkil qilish

Rigada EIBT ni tashkil qilish

- Maktablar va bolalar bog'chalarining ro'yxati;
- Elektr energiyasi, issiqlik, gaz, suv iste'moli bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish;
- Energiya/suv iste'molining nazorat ko'satkichlari;
- Tejashning mumkin bo'lgan usullari;
- EIBT jarayonlarining tavsiflanishi;
- EIBT rahbar organini tashkil qilish;
- Ichki muvofiqlashtirish

Shahar kengashining siyosiy qarori

- Shahar kengashining siyosiy qarori
- Energiya uchun xarajatlarni 5%ga tejash rejalashtirilmoqda - siyosatchilarga berilgan va'da;
- 355 ta muassasaning ishtiroki ta'minlangan;
- Har bir muassasaning direktor EIBTga qo'shilish uchun mas'ul;
- Har bir muassasada amalga oshirilishi lozim bo'lgan energiya samaradorlik bo'yicha tadbirlar ro'yxati;
- Moliya, qurilish va ta'lim bo'llimlarining rahbarlari EIBTning boshqaruv tarkibiga kiradi;
- Rigada EIBTni Riga energetika agentligi tatbiq qiladi.;

EITB sertifikatsiyasi

- Ichki auditlar
- Yillik hisobot
- EIBT tashqi audit
- ISO 50001 sertifikati

2021-y. Yoz

2021-y. Dekabr

2023-y. Mart

Funded by
the European Union

Rigada EIBT ni tashkil qilish

Jalb etilgan xodimlar (20 000+)

Bo'lim
rahbarlarining
ishtiroki

Mer
tomonidan
qo'llab-
quvvatlani-
shi

Xodimlarni o'qitish

Har bir muassasa
rahbarining mas'uliyati

Muassasala
rga tashrif
buyurish

Energiya
iste'moli
bo'yicha oylik
hisobotlar

Majburiy
talablar

Tejalgan mablag'lami
qaytarish

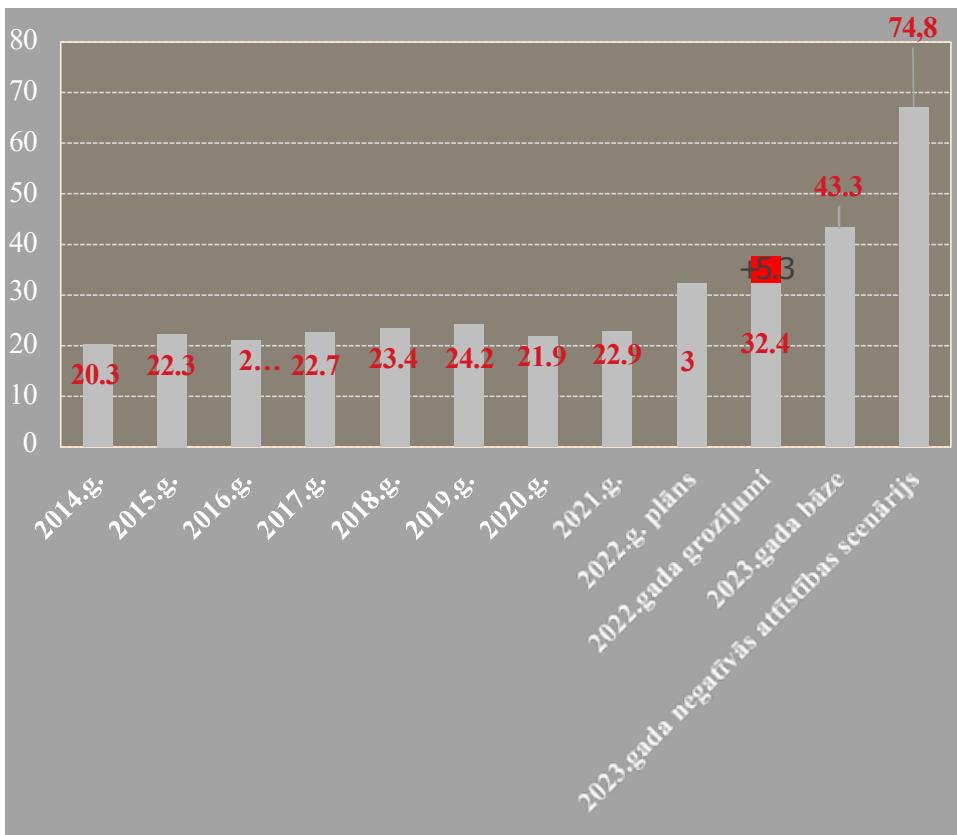
Muassasalar
bo'yicha qiyosiy
tahlil

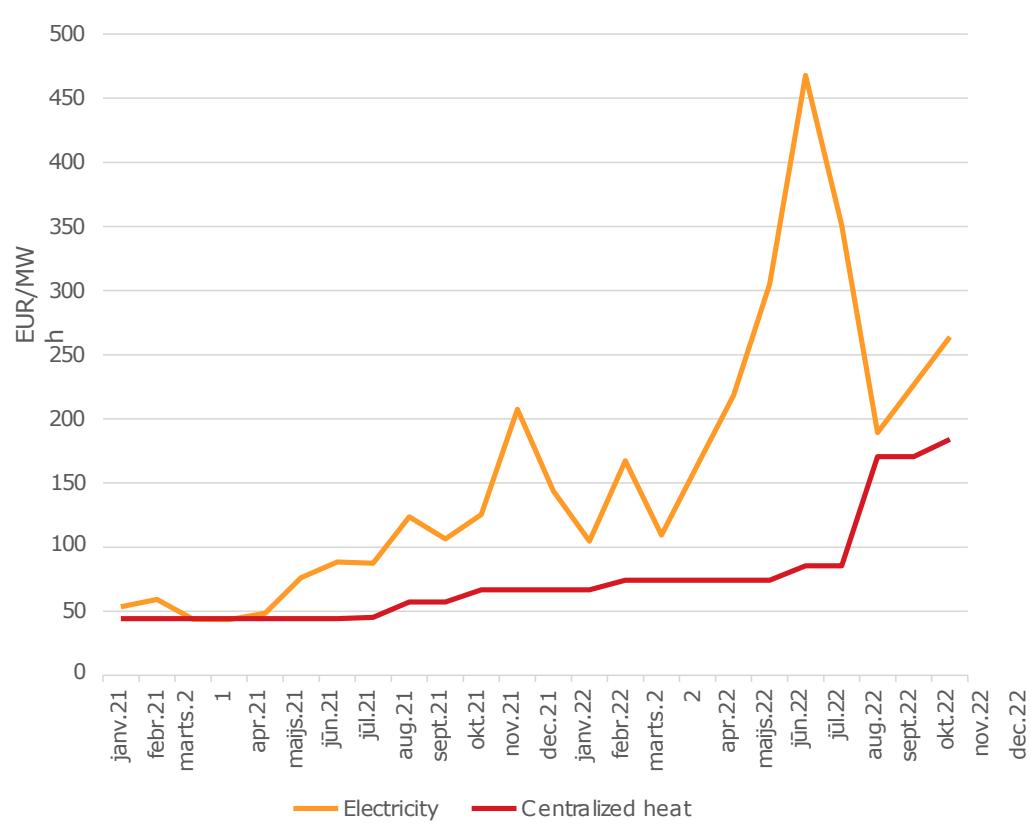
Funded by
the European Union

Кризис цен на электроэнергию 2022

Munitsipalitetning energetikaga oid byudjeti

2022-y. elektr energiyasi uchun narxlar inqirozi

Funded by
the European Union

Hamma uchun energiya samaradorlikni oshirish bo'yicha chora-tadbirlar

Barcha munitsipal tuzilmalar uchun energiya tejalishining majburiy darajasi (15%)

Isitish va sovitish harorati kattaliklarini belgilash

Apkures rejlus	Apkures sakumsi Beigas	Nedjiss dienass
Liebtumav taiks 1	07:00-17:00	P _i , O _t , T _r , C _e
Liebtumav taiks 2	07:00-19:00	P _k
Liebtumav taiks 3	07:00-13:00	S _e , S _v
Nakis t sanoznijsimus	20:00 - 06:00 (16° C)	P _i , O _t , T _r , C _e
Nedjiss negales t sanoznijsimus	Pk 20:00 - Pk 05:00 (16° C)	P _k , S _e , S _v

Cho'g'lanish lampalari va galogen lampalarni almashtirish

Ventilyatsiya tizimlari uchun belgilangan kattaliklarni aniqlash

Ko'cha chiroqlarini qorong'ilashtirish va ish vaqtini qisqartirish

Funded by
the European Union

 SECCA
Sustainable Energy Connectivity in Central Asia

Byudjetning
belgilanishi

ENERGIYANI TEJASH BO'YICHA TADBIRLAR UCHUN 4 MLN YEVRO

- Energiya samarador yoritish
- Fotoelektrik panellar
- Gaz qozonlarini
almashtirishIqlim
- Iqlim bilan bog'liq boshqa
tadbirlar

Funded by
the European Union

VALDIS RATNIKS RIGA
ENERGETIKA AGENTLIGI

rea.riga.lv

RAHMAT!

Funded by
the European Union

 SECCA
Sustainable Energy Connectivity in Central Asia